

Kitabın adı: Ayten Çınar (Ozan Gülçınar), *Gözyaşımın Kızılırmak Beslenir*, Ankara, 2008.

SUNUŞ

Dr. Doğan KAYA

Sanat dalları içerisinde milletimizin şiire olan ilgisi, diğer dallara nazaran daha fazladır. Tespit edilebilen binlerce şairin haricinde, bilinmeyen bir o kadar, hatta ondan da fazla şairin var olduğunu tahmin etmekteyiz. Buna kadın şairleri de katacak olursak, sayı daha da artacaktır.

Halk şiiri alanında eser veren kadınların çoğunluğunu *ağıtçı kadınlar* oluşturur. Fakat bunların ortaya koydukları şiirler, âşık edebiyatı içerisinde zikredilen şekillerden / türlerden olmayıp, farklı kafiye düzenlerinde ve müstakil dörtlüklerden meydana gelen örneklerdir. Ancak bunlardan bazılarının da âşık tarzı şiirler söylediklerini belirtmek durumundayız. Sivas yöresi kadın halk şairleri içerisinde çevresinde kendisine *ağıtçı olarak* şöhret sağlamış olan ve sadece ağıt söyleyen ve daha çok Şarkışla yöresinde yoğunlaşan Ayşe Öksüz, Kiraz, Elif, Kamer ve İraz gibi halk sanatçıları bunlardan bazılarıdır.

İlk örneğini XVII. yüzyılda bulabildiğimiz Sivas'taki kadın âşık sayısı, bugünkü tespitlerimize göre 73'tür. Şurasını belirtmemiz gerekir ki, yöredeki âşık sayısı salt bu rakamla sınırlı değildir. Mezralar dışında 1285 köyü olan ve Türkiye'nin en fazla köyüne sahip il olan Sivas'ın bütün kaza, bucak ve köyleri tarandığında bu sayının daha da artacağını rahatlıkla söyleyebiliriz. Kaldı ki, tespit ettiğimiz bu sayı dahi, bir il için oldukça önemli bir miktardır.

Tespit edebildiğimiz kadın halk şairlerin başlıcası şunlardır:

Adeviye Özertürk, Arife Doğan, Ayşe (Berk), Ayşe (Gülmez), Ayşe (Kaya), Azime, Bergüzar, Birderman, Cemile, Cennet Başpınar, Ceyhanî, Derdimend, Elifçe, Elif Edna, Emine, Emine Özler, Esme Şahin, Fadikli, Fadime, Fadime (Doğan), Fadime (Yılmaz), Fatma (Akkaya), Fatma (Gözcü), Fatma (Hasgül), Ganime, Garibe, Gülçınar, Güleser, Gülfidan, Gülhanım, Gülhan, Gülümhan, Günayar Erdoğan, Hatice (Elik), Hatice Mihrap, Hatice (Otugüzel), Hatunî, Hayır Şair, Hayriye (Altunoğlu), İrebik, Kaya (Yalçınar), Keziban (Sabuncu), Kul Himmet Üstadım (Hacik Kız), Leyla Şimşek, Medine Ata, Medine Kayapınar, Meliha Şen, Meryem Kavaklı, Mevlüde Günbulut, Neslihan Bacı, Özlemî, Prenses, Rabia Zorlu,

Rahime Aslan, Sakinî, Saliha İmirhan, Semiha, Senem, Sevdanur, Sultan (Aytekin), Şah Turna, Şahinî, Tamey, Yeter Yıldırım, Yurdağül Erdoğan, Zekiye, Zeynep Dikilitaş, Zeynep Yılmaz, Zübeyde Gökbulut, Zülbiye Sığırcı.

Sivaslı kadın âşıklar, genellikle lirik ve inanca bağlı şiirler vücuda getirmişlerdir. Âşığın, Alevî-Bektaşî yahut Nakşî itikada sahip olması dolayısıyla bu tarzda şiirler söylemesi gayet tabiidir. Bunun yanında hemen hemen tamamının anne olmaları, evlat, eş ve babadan ayrı kalmanın acısı, onların bu ruh halleri ile şiir yazmalarına yol açmıştır. Şiirlerinde dua ve nasihate daha sık yer vermekle beraber, ülke meselelerine ve olaylara karşı kayıtsız kalmamışlar, tıpkı erkek âşıklar gibi bu konudaki düşüncelerini şiirlerinde ifade etmişlerdir.

Sivaslı kadın âşıkların şiirlerini gözden geçirdiğimizde, onların daha ziyade on bir heceli şiirler vücuda getirdiklerini görmekteyiz. Tıpkı diğer âşıkların şiirlerinde gördüğümüz gibi, bunlar da şiirlerini, hem *tek ayak* hem de *döner ayak* ile söylemişlerdir. Elimizdeki örnekler bakarak, bunda başarı sağladıklarını da söyleyebiliriz. Şiirler koşma tarzında kafiyelenmiştir ve dörtlük sayıları üç-dokuz arasında değişmektedir.

Yukarıda sıraladığım kadın âşıklar içinde Güçnar ayrı bir öneme haizdir. Sesi, sazı, diksiyonu ve bunların da ötesinde şiir tekniği güçlü olması bakımından âşık edebiyatı içinde adından çok söz edileceği ümidini taşıdığımız bir âşıktır.

1960 yılında Şarkışla'nın Çanakçı köyünde doğmuştur. Asıl adı Ayten Çınar'dır. Musa ve Nuriye'nin kızıdır. 12 çocuklu bir ailenin kızıdır. Sülâlesine Akoğlangil denilir. Babasının YSE (Yol Su Elektrik)'deki işi dolayısıyla ilkokulu ve Ortaokulu Niğde'de okumuştur. Orta 2. sınıftan ayrılmıştır. Henüz on üç yaşındayken köylüsü Seyit Ahmet Gencer'le evlendirilmiştir. Yedi yıl Seyit Ahmet'le evli kalan Ayten'in bu evlilikten iki çocuğu (Fahrettin, Gökhan) olmuştur. Geçimsizlik sebebiyle yedi yıl sonra eşinden ayrılmak mecburiyetinde kalmıştır. 1981 yılında bir fabrikada işe giren Ayten çeşitli işlerde çalıştıktan sonra 2004'te SSK'dan emekli olmuştur. 1984'ten beri Ankara'da yaşamaktadır.

Şiir yazmaya 15-16 yaşlarında başlamıştır. Bunda şair olan babasının etkisi çok olmuştur. Şiirlerini sazı eşliğinde söylemektedir. Sazı 25 yaşında iken kendi kendine öğrenmiştir. İrticali de olan Gülnar'ın *Zaman Kara Gözlerinde Güvercin Olsun* (Ankara, 2002) adlı bir şiiri kitabı vardır. Karacaoğlan, Âşık Veysel ve Sefil Selimî beğendiği âşıklar arasındadır. Şiirleri çeşitli dergi ve gazetelerde yayımlanmıştır. Şiirlerinde genellikle duygu ön plandadır. Şiir

teknîği güçlüdür. Bir kaseti bulunmaktadır. 400'den fazla şiiri vardır. Şiirlerinde aşk, insan sevgisi ve toplumsal konular ağırlıktadır. Ankara'da çeşitli âşık derneklerine üye olan Gülçınar, muhtelif mahalli televizyonlarda programlara katılmıştır. 2-4 Kasım'da Sivas'ta yapılan III. Geleneksel Sivas Âşıklar Bayramında "*Hikâyeli Türkü*" dalında birinci olmuştur.

Gülçınar'ın bu kitapta yer alan şiirleri pek çok araştırmacıya kaynak olacak ve pek çok şaire de ilham verecek derecede güçlü eserlerdir. Kendisini gönülden kutluyorum, ömrü var olsun.

Sivas, 11 Kasım 2007